

Mindesmærke for udsendte soldater

22/11568   Åben Sag

Sagsgang

KFU, ØK, KB

Sagsfremstilling

Forvaltningen har modtaget en henvendelse fra borger Peter Schack Poulsen med forslag om rejsning af mindesten for udsendte danske soldater og faldne i dansk tjeneste. Henvendelsen er vedlagt.

Kultur- og Fritidsudvalget skal i denne sag beslutte, om Norddjurs Kommune ønsker at rejse et mindesmærke for udsendte danske soldater og faldne i dansk tjeneste, finansieret af Udviklingspuljen 2023.

Forslaget udspringer fra fejringen af Flagdag den 5. september 2022, hvor veteraner fra Norddjurs Kommune mødtes, og hvor forslagsstiller drøftede ønsket om et mindesmærke med andre af de inviterede veteraner. Ideen er af forslagsstiller videregivet til Norddjurs Kommune til videre initiativ.

Projektets udformning

Forvaltningen har i samarbejde med forslagsstiller udarbejdet et budget på opstilling af et mindesmærke i form af en mindesten. Projektets samlede budget anslås til at være 63.320 kr. ekskl. moms og eksklusiv en sten, som sponsoreres af en lokal virksomhed på forslagsstillers opfordring. Derudover skal der påregnes årlige driftsomkostninger på 1.330 kr. pr. år.

Projektet tager udgangspunkt i, at Norddjurs Kommune vil være ejer og opstiller af mindestenen.

Forvaltningens forslag var, at mindestenen kunne rejses ved Baunhøj Mølle, hvor der i 1950 er rejst en mindesten for faldne frihedskæmpere. Forslaget beror på, at området ved Baunhøj Mølle er et fredsommeligt sted, hvor besøgende som udgangspunkt udviser respekt for omgivelserne.

Repræsentanter for Forvaltningen og Norddjurs Kommunes veterankoordinator mødtes den 27. januar 2023 med forslagsstiller og formand for Djurslands Veteraner ved Baunhøj Mølle for at drøfte placeringen af et mindesmærke. På vegne af Danske Veteraner fremkom distriktsrepræsentanten med et stærkt ønske om en placering centralt i Grenaa, da der lokalt i højere grad ønskes et anerkendende mindesmærke end et sted at mindes.

På den baggrund blev der foretaget en besigtigelse af pladserne foran Torvet 1 og 3. Forvaltningen gjorde i den henseende opmærksom på, at der er risiko for, at mindesmærket kan få en hård medfart fra natlige gæster på Torvet, og at mindesmærket kan blive omkranset af boder, telte mv. i forbindelse med arrangementer på Torvet. Veteranerne fastholdt ønske om en central placering i forhold til deres traditionelle fejring, og fremsatte samtidig et ønske om, at Torvet ikke benyttes af andre på selve flagdagen.

På den baggrund blev der drøftet to placeringer ved Torvet 3 i Grenaa, hvoraf den i området ved Djursland Bank umiddelbart var den foretrukne. Veteraner samles årligt ved Torvet 3 den 5. september i forbindelse med markeringen af Udsendte Soldaters Dag. Udsendte Soldaters Dag er en officiel flagdag for udsendte danske soldater og faldne i dansk tjeneste siden Anden Verdenskrig.

Forslag til placering A (område ved Djursland Bank) og forslag til placering B (område foran rådhusbygningen) på Grenaa Rådhusplads kan ses på vedlagte kort og billeder angivet med henholdsvis blå og rød markering.

Forslagsstiller foreslår, at mindestenen kan afsløres den 5. september 2023.

Der er rejst lignende mindesten og mindesmærker i andre danske kommuner f.eks. i Sønderborg Kommune, Frederikssund Kommune og Aarhus Kommune. Der er vedlagt billede af mindestenen i Sønderborg som eksempel. Forvaltningens er ikke bekendt med, at der er rejst mindesten for veteraner i Norddjurs Kommune.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Den 27. marts 2023 forventes Miljø- og Teknikudvalget at behandle løsningsmodeller for Skålen i Grenaa. Såfremt det besluttes at opstille en mindesten, og placeringen bliver på en af de to forslåede placeringer, kan de to projekter realiseres uafhængigt af hinanden.

Økonomiske konsekvenser

Tabel 1: Budget for rejsning af mindesten

Kran og transport	6.000 kr. ekskl. moms *
Hugning af sten	19.680 kr. ekskl. moms *
Forankringsstål og diverse	3.120 kr. ekskl. moms *
Gravning, faststøbning og reetablering af brolægning	34.520 kr. ekskl. moms
I alt	63.320 kr. ekskl. moms

Note: *Som anført i henvendelsen

Specifikation over Udviklingspuljens størrelse er vedlagt.

Projekt Mindesten for udsendte soldater vil blive registreret som et kulturprojekt.

Samlede afledte driftsudgifter udgør 13.330 kr. ekskl. moms over 10 år, svarende til gennemsnitligt 1.330 kr. ekskl. moms årligt. Vedligehold af stenen afholdes af de samlede midler til vedligehold af fortidsminder og monumenter under Miljø- og Teknikudvalget jf. administrativ aftale.

Indstilling

Chef for Kultur, Fritid, Turisme og Biblioteker indstiller, at

1. der tages stilling til, om Norddjurs Kommune vil rejse et mindesmærke for udsendte og faldne soldater i dansk tjeneste
2. der tages stilling til forslag om placering af mindesmærke
  - a. Placering A område ved Djursland Bank
  - b. Placering B område ved rådhusbygningen
3. Kultur- og Fritidsudvalget afsætter, såfremt det under punkt 1 besluttes at rejse et mindesmærke, midler til etablering på 0,063 mio. kr. finansieret af Udviklingspuljen 2023.

Beslutning i Kultur- og Fritidsudvalget den 07-03-2023

Ad. 1. Tiltrådt.

Ad. 2. Kultur- og Fritidsudvalget indstiller, at mindesmærket placeres på placering A.

Ad. 3. Godkendt.

Beslutning i Økonomiudvalget den 14-03-2023

Ad. 1 – 3 Tiltrådt af et flertal i Økonomiudvalget (Kasper Bjerregaard (V), Lars Møller (A), Benny Hammer (C), Sebastian Grauert (I), Kasper Vindbjerg (F), Jens Kannegaard Lundager (Løsgænger) og Diana Mikkelsen (Æ)).

Tom Bytoft (A) og Ulf Harbo (Ø) stemmer imod.

Beslutning i Kommunalbestyrelsen den 21-03-2023

Der stemmes om Økonomiudvalgets flertalsindstilling.

For: 25 (V, A, C, I, F, Æ og Jens Kannegaard Lundager (Løsgænger))

Imod: 1 (Ø)

Flertalsindstillingen fra Økonomiudvalget er dermed vedtaget.

Afbud:

Tom Bytoft (A)

Bilag:

1 -	Åben	Ansøgning om rejsning af mindesten for veteraner ifm. 5. september sten	(145239/22)	(H)
3382056				
2 -	Åben	Kort over forslag til placering af Mindesmærke ved Grenaa Rådhusplads	(17429/23)	(H)
3424841				
3 -	Åben	Forslag B området ved rådhusbygningen (jf. rød prik på kort)	(17457/23)	(H)
3424872				
4 -	Åben	Forslag A område ved Djurslands Bank (jf. blå prik på kort)	(17458/23)	(H)
3424873				
5 -	Åben	Eksempel på 5. september-mindesten (Sønderborg)	(17465/23)	(H)
3424880				
6 -	Åben	KFU udviklingspulje - specifikation marts 2023.xlsx	(21674/23)	(H)
3429971				